

El tarannà de l'Espanya plural liquida el català de RTVE

TVE suprimirà les desconexions territorials i RNE a Catalunya tancarà Ràdio 4. Així, la presència del català en l'ens públic de la ràdio i la televisió d'Espanya pràcticament desapareix. El pretext: eixugar el deute de RTVE i les audiències baixes. A l'Espanya plural, el català és un luxe prescindible.

Torre Espana, l'edifici emblemàtic de TVE, a Madrid. Si prospera la proposta del SEPI o de la direcció de RTVE, les desconexions territorials gairebé desapareixeran.

Com es pot reduir el deute acumulat per RTVE? La directora general de la de Radiotelevisió Espanyola (RTVE), Carmen Caffarel, el president de la Societat Espanyola de Participacions Industrials (SEPI), Enrique Martínez-Robles, han trobat una solució. El dilluns 27 de febrer anuncien, en el marc de la presentació de les línies generals del pla de sanejament de l'ens públic estatal, el tancament de Ràdio 4 i la reducció radical de les desconexions dels centres territorials de TV de manera que només es mantindrà trenta minuts diaris d'informació. La resta, tot serà programació centralitzada i la programació en català de La 2 de Catalunya, del País Valencià i de les Illes desapareixerà pràcticament del mapa.

Tot i això, el director de la SEPI, Enrique Martínez-Robles, i la directora general de RTVE, Carmen Caffarel, més van presentar les línies generals sense especificar l'estalvi que aporten les mesures preses ni les repercussions sobre la plantilla de l'ens públic que podria tenir el pla. Això sí, tant Caffarel com Martínez-Robles van remarcar l'absurditat de pretendre competir amb les televisions públiques autonòmiques, amb la "duplicitat" de costos i esforços que això comporta. Segons la directora de RTVE, "no té sentit que uns mitjans pagats pels ciutadans competeixin amb els mitjans autonòmics, que també paguen els ciutadans". Va assenyalar la directora general de RTVE. Segons aquesta percepció, l'ens públic de televisió de l'estat es desentén de la funció de preservar la pluralitat lingüística i cultural.

Dades falses per tancar Ràdio 4

Entre les mesures dràstiques contra la presència del català a RTVE, hi destaquem a més de la supressió de les desconexions territorials de TVE, la liquidació de RNE de Ràdio 4, que emet íntegrament en català al Principat, amb l'excusa que aquesta emissora és massa cara i té poca audiència. Aquestes afirmacions han estat contestades pel comitè d'impugnació de la presa de l'emissora de Catalunya, que considera que es basen en informacions falsejades. Segons el responsable de la SEPI, Ràdio 4 té una despesa anual d'entre 6,5 i 7 milions d'euros anuals —la xifra oferta inicialment era de 7 milions, però posteriorment es va

duir a poc a poc fins a acostar-se als 6,5-, amb una audiència mitjana de 8.500 oients. Per als representants dels treballadors de l'emissora catalana, aquestes són unes xifres falsejades per justificar el tancament de Ràdio 4, ja que aquesta emissora mai no ha disposat d'un pressupost propi, sinó que s'alimenta dels pressupostos assignats a la despesa del centre territorial de RNE a Catalunya. Per tant, inclou totes les despeses. De fet, aquesta és una de les denúncies que treballadors d'aquesta emissora havien fet tradicionalment. Per tant, la despesa de Ràdio 4 no pot ser pas la xifra que aporta la SEPI, ja que, segons el comitè d'empresa, els 7 milions corresponen a la despesa de tot el centre territorial de Catalunya, un centre que produeix continguts i programació no solament per a Ràdio 4 sinó també per a Radio 1, Radio Clásica (RNE 2), Radio 3, Radio 5 i Radio Exterior. Pel que fa a les audiències, els treballadors consideren que són dades molt més que discutibles. En primer lloc, aquesta mitjana de poc més de 8.000 oients s'ha pres dels estudis de l'EGM (Estudi General de Mitjans) el principi de l'estiu passat, un moment en el qual la direcció anterior de l'emissora ja havia cessat però en què encara no s'havia incorporat la nova direcció actual. Durant aquest període, la programació es va fer, segons fonts dels mateixos treballadors, "a empentes i rodolons", sense cap mena de direcció. Per tant, són les dades que correspondrien a un dels pitjors moments de l'emissora. Precisament, les mateixes fonts consideren que el problema de Ràdio 4 ha estat sempre de gestió, pels pocs mitjans i l'escàs interès que la direcció de l'ens públic sempre ha dedicat a aquesta emissora catalana.

Pel que fa a les audiències, els treballadors de Ràdio 4 també qüestionen la validesa de la dada, perquè mai no s'ha fet un estudi real de l'audiència de l'emissora, i en els estudis de l'EGM no s'ha preguntat directament mai per Ràdio 4. A més, el personal de l'emissora catalana de RNE consideren que l'empresa pública espanyola de ràdio, com que ha prioritzat la imatge de marca de "Radio Nacional", ha fet que molts oients, en els estudis d'audiència, no discriminin entre la marca genèrica i Ràdio 4, un fet que afavoreix que les da-

Cau l'espasa de Dàmocles sobre Ràdio 4

En la línia d'equiparar promesa política a oració decorativa, tal com va fer el president espanyol amb l'Estatut de Catalunya, la directora general de RTVE, Carmen Caffarel, va anunciar, una setmana abans de dir que liquidava Ràdio 4 i les desconexions territorials de TVE, que mentre ella fos "directora general", l'emissora catalana de RNE no es tancaria. Una setmana.

Precisament, aquesta mateixa setmana el nou director de Ràdio 4, Antoni Vidal, havia anat a Madrid a presentar el nou organigrama i la nova programació de l'emissora, dins d'un projecte de renovació i de relançament. És obvi que la decisió ha agafat tothom per sorpresa.

Tot i així, els treballadors de l'emissora s'han organitzat per lluitar contra el tancament. De moment, han rebut moltes mostres de solidaritat d'àmbits com el polític, el social, el professional. De fet, tots els partits polítics de Catalunya han criticat la intenció de la SEPI i de RTVE, excepte el PSC, que no s'hi ha posicionat. Per això els treballadors de Ràdio 4 van començar la seva campanya de mobilitzacions organitzant una conferència de premsa davant de la seu del PSC a Barcelona.

Els treballadors de Ràdio 4 se senten traïts, perquè ha estat precisament un govern del PSOE, que defensava un suposat discurs de pluralitat cultural a l'estat, el que ha pres la decisió de tancar. Una decisió que cap altre govern no s'havia atrevit a prendre.

Tot i això, ja fa temps que l'amenaça de tancament plana sobre l'emissora. Fa trenta anys es va fundar Ràdio 4. Després es van posar en marxa també la Ràdio 4 basca, la gallega i la dels altres dos territoris dels Països Catalans, el País Valencià i Illes. A la resta de l'estat, es creà Radio 4 (amb les emissores provinents de la fusió de Radiocadena Española) com una emissora musical.

Ràdio 4 a Catalunya es va convertir en l'emissora de referència en català fins a l'aparició de Catalunya Ràdio. A partir d'aquest moment, l'interès per l'emissora de les institucions polítiques catalanes va caure en picat i encara més el de la direcció de RTVE. Comença un procés de retirada de recursos constant, en diners, en programació, en instal·lació de repetidors...

Els treballadors de Ràdio 4 han denunciat en repetides ocasions, especialment en els darrers cinc anys, que "han deixat morir d'inanició" aquesta emissora. Com a exemple, els treballadors de l'emissora destaquen que, quan hi hagué el repartiment de múltiples digitals, Ràdio 4 en va quedar absolutament al marge de la resta d'emissores de RNE.

El 1991, l'emissora catalana de RNE va superar la primera amenaça de tancament. La direcció de l'ens radiofònic espanyol va decidir tancar totes les Radio 4 de l'estat. L'ordre de tancament es va comunicar al migdia del 24 de juliol, per ser executada a les vuit del vespre del mateix dia. Només va sobreviure Ràdio 4 de Catalunya, gràcies al suport institucional (el del ple del Parlament de Catalunya) i al pretext que per als Jocs Olímpics caldria disposar d'una emissora especial.

Ara, el famós comitè de savis assessors del president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, en el seu informe considerava la necessitat de la pervivència de l'emissora catalana.

El tancament de Ràdio 4 i la liquidació de la programació en català a TVE es produeix en un moment en què s'ha entaulat una important batalla mediàtica —especialment a Catalunya— en la qual el grup PRISA, grup mediàtic ideològicament proper a l'actual partit del Govern espanyol, hi juga molt fort, a través de les emissions de televisió local, amb Localia, de la generalista, amb Cuatro, o en ràdio, a través de la SER. Potser a Madrid hi ha qui amb tantes plataformes es pensa que pot eliminar la despesa pública supèrflua, sobretot quan és en català.

E. R.

Protesta de treballadors de Ràdio 4, davant la seu del PSC a Barcelona, l'únic partit que no s'ha posicionat pel que fa al tancament de l'emissora de RNE a Catalunya.

des l'emissora que es vol liquidar quedin a l'ombra de les generals de RNE

Ni Aznar, no ho va fer. Un altre aspecte que ha aixecat crítiques contra la iniciativa de liquidar l'emissora és que s'hagin considerat els criteris econòmics i d'audiència com els únics que serveixin per dirigir els mitjans de comunicació públics. Les crítiques contra la decisió del SEPI i de RTVE tracten de reivindicar el paper de servei públic i social dels mitjans de comunicació de titularitat pública.

La proposta de tancament de l'emissora i de reducció de la producció dels centres territorials, doncs, ha aixecat crítiques molt dures dels treballadors de l'emissora catalana, que la consideren un acte de centralisme sense precedents i un atemptat contra la llengua i cultura catalana que no es va arribar a fer ni en l'anterior govern de José María Aznar.

Infeliç aniversari dels centres territorials. Si a Ràdio 4 està previst que la gran apagada arribi pròximament, quelcom de semblant ha de passar als centres territorials de Televisió Espanyola. I això que, teòricament, aquest havia de ser any de celebracions a la televisió pública estatal. Cinquanta són els anys que enguany es compleixen des que Televisió Espanyola va començar a emetre i els centres territorials ja han rebut el seu particular regal en forma de retall d'emissió i una probable eliminació de llocs de feina.

Tant Catalunya com el País Valencià i les Illes Balears disposen de centres territorials. Des d'aquestes instal·lacions s'emeten dos informatius diaris (un al migdia, a TVE; i el de vesprada, a La 2) i programes propis al migdia, tots en català, excepte en el cas del País Valencià (a La 2). A Catalunya l'oferta s'amplia a una franja també al vespre. El pla de sanejament que la SEPI i la direcció de Radiotelevisió Valenciana van presentar a principi de la setmana passada és una proposta que preveu mantenir únicament l'informatiu del migdia i eliminar tota la resta. El president de la SEPI, Enrique Martínez Roble, seguint una lògica molt semblant a l'esgrimida en el cas de Ràdio 4, va aduir en la presentació del pla que les desconexions territorials són deu vegades més cares que la mitjana de la resta de programes, i que alguns continguts de producció pròpia costen entre un 30 i un 40% més que si es realitzaren fora de TVE. L'objectiu de la reforma és "aconseguir un servei públic eficient i amb un futur viable", va apuntar Martínez Roble en la presentació del pla.

Els comitès d'empresa dels tres centres territorials dels Països Catalans ja han mostrat la seva disconformitat amb la decisió, tot i que s'esperaven la remodelació. Des del centre de les Illes Balears, on en l'actualitat hi ha una seixantena de treballadors, el comitè ha criticat que el pla de sanejament es basa en "criteris purament economicistes i centralistes", i va "contra els criteris de

diversitat cultural que emanen de la Constitució espanyola". Per a Sebas Verd, membre del comitè d'empresa de les Illes, el pla presentat la passada setmana "contradiu els criteris del 'comitè de savis'", que en el seu informe va criticar la "concepció centralista de l'estructura territorial" de l'ens. "Tot i que esperàvem alguna mena de decisió que de feia temps, ha estat una decepció, sobretot després de tantes promeses sobre l'Espanya plural", explica Verd.

De la mateixa opinió és Eduard Galdolfo, president del comitè d'empresa del centre territorial del País Valencià, qui assegura que el pla "contravé el 'comitè de savis'", i recorda que tan necessària és la reestructuració de personal com el canvi de tecnologia, que "de fa deu anys".

Catalunya és, juntament amb Madrid i les Illes Canàries, l'únic lloc on RTVE té un centre de producció equiparable a la capital espanyola. Però no pot així se salvarà de la retallada. La producció en català, com a les Illes i al País Valencià, quedarà reduïda a l'informatiu del migdia a TVE. Així doncs, la producció de Sant Cugat se centrarà en programes per a l'emissió estatal a TVE i La 2. O el que és el mateix, continuarà produint, per emetre'ls en totes les televisions de l'estat espanyol, programes com *¡Mira quién baila!* o *Lunnis*.

**Enric Rimbau
Violeta Te**